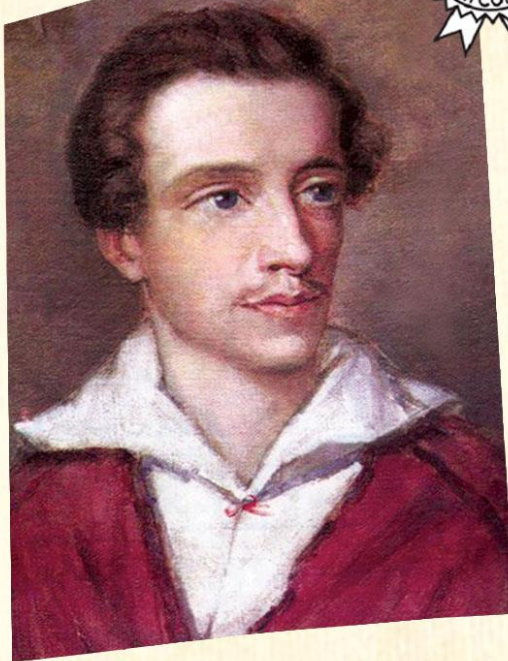

Юліуш Словацький

Поезії та сонети

Юліуш Словацький

ПОЕЗІЇ ТА СОНЕТИ

Народився в Кременці, 1828 р. закінчив Віденський університет, служив у Варшаві фінансовим урядником. Перший друкований твір — «Українська дума» (1826). Рання творчість Словацького відбиває романтичні впливи Байрона й Міцкевича. Польське повстання 1830 р. змінило тематику й стиль його творчості — він стає глашатаєм повстанських і разом з тим демократичних ідей.

З 1831 р. живе у Франції, подорожує по Європі та Близькому Сходу. Національно-визвольний рух і його поразка залишається головною темою творчості поета, але паралельно в ній живе інтимна сповідь та надзвичайно проникливі спостереження за почуттями людини в безвихідній, трагічній ситуації. Так поруч з драмами «Кордіан», «Лілля Венета», «Срібний сон Саломеї», «Мазепа», «Фантазій» з'являються поеми «У Швейцарії», «Батько зачумлених» та ін.

Одним з найвидатніших творів Словацького є поема «Ангеллі», де показано міжусобиці в патріотично настроєному польському еміграційному елітарному угрупованні, яке нездатне об'єднатися в боротьбі за незалежну Польщу. Ця річ, високо оцінена І. Франком, може трактуватися як певне пророцтво щодо дрібничкової борні між українськими «демократичними вождями» в часи становлення самостійної України в 90-х роках ХХ ст.

Вся творчість Словацького перейнята ідеєю верховенства духу над матеріальними чинниками в житті людини і в історії народу. Найвищим досягненням політичної лірики Словацького є його «Відповіді на «Псалми майбутності»», де він полемізує із Зигмунтом Красинським. У цьому творі відчуваємо шевченківську непримиренність з усіма формами несправедливості, особливо тієї, яка існувала в стосунках шляхти з плебсом. Реалістичним твором Словацького є віршований роман «Беньовський», у якому відтворено немало подій з української історії. Українськими мотивами, власне, перенизана вся творчість Словацького. У поемі «Вацлав» геніальний польський поет пророкував «воскресіння» України як самостійної держави.

Творчість Словацького шанована в Україні, його перекладали М. Зеров, М. Рильський, М. Бажан, Г. Кочур, Р. Лубківський, про нього є немало досліджень, але його творчість потребує нового аналізу, вільного від радянських ідеологічних стереотипів.

МАТИ ДО СИНА

Сину! Ти йдеш тепер на життєві дороги,
Тебе там берегти не буде в мене змоги;
Ти йдеш в чужі краї, покинувши родину,
Незнані там тобі серця й звичаї, сину!
Тепер тобі зоря присвітлює щаслива,
Надія на шляху, мов квітка, повна дива,
Але, як почуття остудить вік, по тому,
Як сам себе уздриш в просторі світовому,
Коли тебе, як лист між тлум чужий завіє,
Де почувань твоїх ніхто не зрозуміє, —
Тоді хоч думкою вертайсь на батьківщину,
Згадай свою рідню кохану і єдину,
Згадай той дім, де ти провів літа дитячі,
Згадай братів, сестер та ігрища хлоп'ячі,
Згадай свого отця, що тішиться на небі,
Що з храму вишнього стає тобі в потребі.
Чи твого спогаду не заслужила мати,
Що стільки змушена від всіх розлук страждати?!
Здоровий будь! Тяжка, тяжка життя дорога,
Иди! Візьми собі на добру поміч Бога,
Иди! І пам'ятай, що честь твоя для мене —
Це плата за моє життя трудне й стражденне!